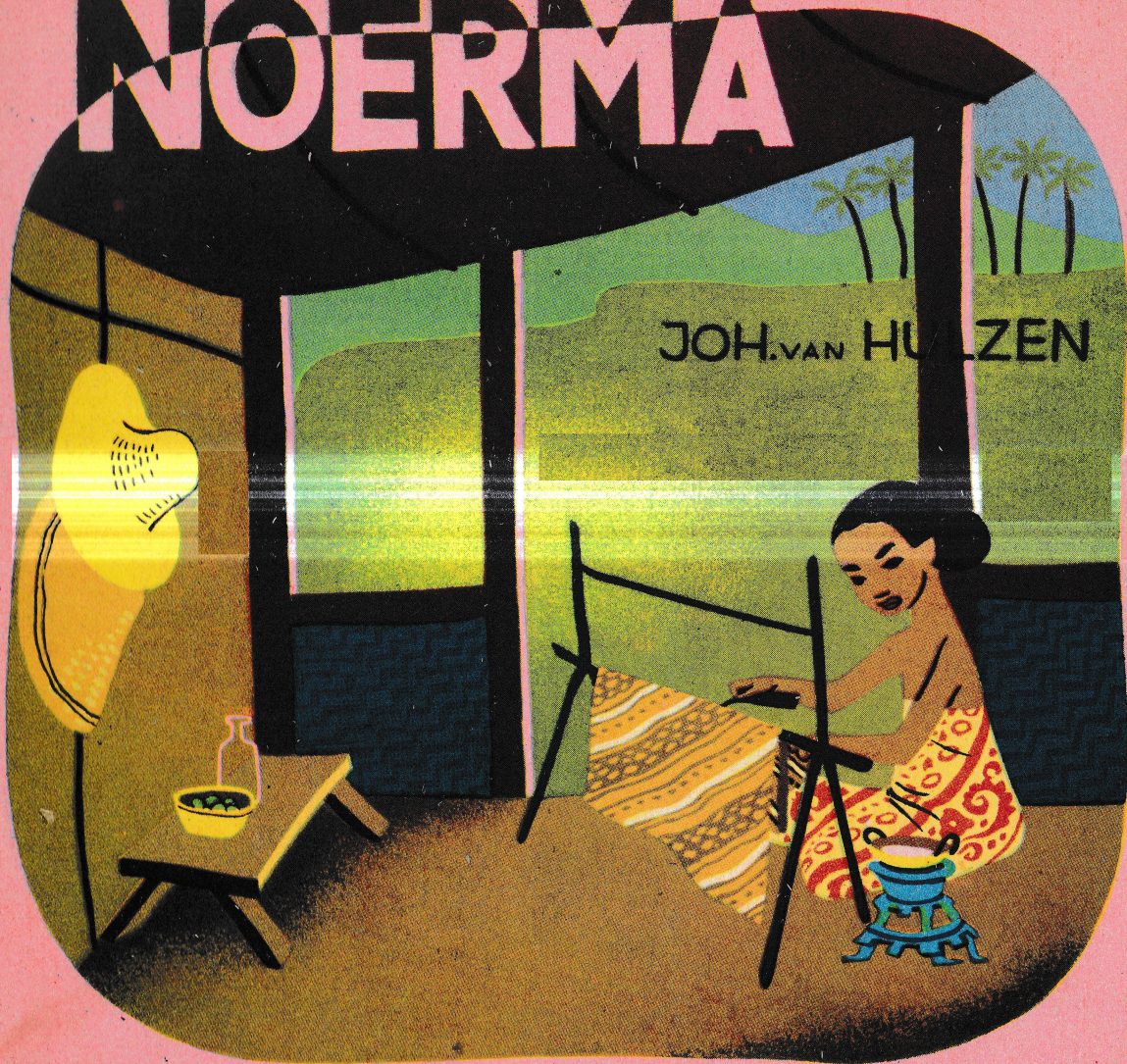
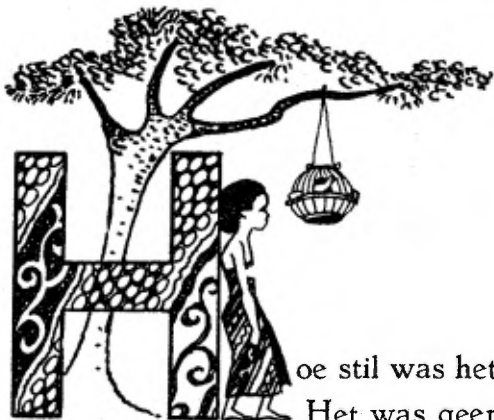

NOERMA

oe stil was het nu in de desa.

Het was geen nacht meer, en nog geen dag. Over de sawahs hing een nevel en de bergen lagen nog in de wolken. Maar toch was er in de verte aan de oosterhemel al wat licht te zien, een streepje geel en oranje. En de vogels in de toppen der bomen zagen zeker méér en daar begonnen ze met elkaar van te zingen, te zingen, dat het liefelijk was om te horen. O ja, de nacht was voorbij, dat was aan alles te merken.

Onder de klapperpalmen en de bamboebossen stonden de desahuisjes; daar was het nog schemerig en stil. Alles scheen nog te slapen. Maar hier en daar liepen al wat kippen op de erven te krabbelen en te pikken en een grote haan klapperde met zijn vleugels en kraaide het dorp wakker. Andere hanen, dichtbij en verder, gaven antwoord — nu klonk er alom gekraai en was het uit met de rust: de mensen werden wakker.

Een deur kraakte open, een vrouw kwam naar buiten. Dat was moeder Sima. O, zij was altijd vroeg op. Ze liep naar een schuurtje om wat padie te halen. Die legde ze in een groot, hol blok en begon die met een zware stok te stampen, tot de rijstkorrels voor de dag kwamen. Om het blok liepen de kippen

nu te kakelen en te pikken naar de korreltjes, die over de rand wipten, en als ze wat lastig en brutaal werden en zich tussen de voeten van de vrouw waagden, werden ze even weggejaagd: kst! kst! De stamper ging van de ene in de andere hand en bonkte regelmatig in het blok, en van dat leven schenen de kippen veel plezier te hebben. Ze dansten ten minste zo grappig en begerig om het lekkers!

Intussen was er al meer beweging in het dorp gekomen. Meer vrouwen waren aan het rijststampen, en ook de meisjes waren druk in de weer. Jongens waren aan het baden onder een dikke straal water uit een houten goot; dat water kwam uit een beekje van de berg, het was fris en helder en ook heerlijk om te drinken. Ze lieten het fijn op hun rug en borst kletteren. Hè! dat was nog eens een douche, een douche van Indisch bergwater! Daar kikker je van op na de slaap, daar word je helemaal wakker van.

Moeder Sima had nu geen tijd voor een bad. En haar dochtertje Noerma ook niet. Want er was veel te doen 's morgens. En Noerma, zo jong als ze was, hielp al flink mee met het klaarmaken van het eten. Haar broertjes, Djin en Amin, hadden het heel wat makkelijker, die mochten spelen en — naar school gaan, en alleen als er erg veel te doen was in de tuin, hielpen ze een handje mee. O, die desa-jongens hadden een vrij en zorgeloos leventje! Veel vrijer dan hun zusje Noerma. Die mocht niet naar school. Vader en moeder vonden, dat het niet nodig was: een meisje hoefde niet te leren.....

Zo dachten de meeste mensen, zo dacht Pah Saleh, haar vader, er ook over. Pah Saleh was een goede, stille man, een Javaanse landbouwer. Het eerste, wat hij 's morgens deed, was voor zijn duif zorgen. Die duif, dat was het liefste dier, dat hij bezat. Ze zat in een kooi onder een veilig afdak met een beschermende doek er omheen. Die doek deed Saleh er nu af, het dier sprong al blij heen en weer. Het kreeg water in zijn bakje, en lekker voer. En dan bracht Saleh de kooi naar zijn plaats van elke dag; dat was een boom vlak bij het huisje. Met een touw hees hij de kooi naar boven, dan had de duif een heerlijk uitzicht, en daar begon ze te koeren, terwijl vader gehurkt voor zijn deur er naar luisterde. In de schemeravond en 's morgens vroeg kon vader heel lang zo zitten luisteren naar het roepen van zijn duif.

Maar tegen donker moest de kooi naar beneden; dat zou vader nooit vergeten. En als hij soms laat van de markt kwam, zorgde Noerma er wel voor. Ze liet de kooi met het touw zakken, heel voorzichtig en hing hem op zijn veilig plekje. Want in de boom, buiten, was het 's nachts gevaarlijk. Er was een garangan in de buurt — dat is een Indische marter, een vals, moordzuchtig dier. Vader en ook Amin hadden de afdrukken van zijn klauwtjes in het zand bij het huis duidelijk gezien, en de burenen al gewaarschuwd: Er is een garangan, denk er om.

Maar je kon er weinig tegen doen, want hij begon zijn rooftocht in donker en overdag zat hij ergens in zijn schuilplaats en zag je hem nooit. Hij at geen

dieren op, hij beet ze dood, vogels, kippen, eenden. 's Morgens vond je ze met een diepe wond in de hals of borst liggen, de slachtoffers van de garangan. En nu begrijp je wel, waarom Pah Saleh en ook Noerma zo bezorgd waren voor die lieve duif, en waarom ze die 's avonds zo'n veilig plekje gaven.

En toch — wat gebeurde?

Op een morgen vroeg deed Noerma de doek van de kooi, en zag direct, dat er een scheur in was..... Ze gaf een gil, liet de doek vallen — en sloeg de handen voor de ogen.

„O vader! —”

Aan hem was het, dat zij het eerste dacht.

Pah Saleh kwam en stond voor de kooi. De duif lag daar met doorgebeten hals, de witte borstveren vol bloed.

En toen zag Noerma, wat zij nog nooit gezien had: vader stond stil te schreien. Moeder Sima gromde van kwaadheid: „Dat ondie, die moorder — hij zal er aan.....” De jongens, Djin en Amin scholden en gingen naar verse sporen zoeken om het hol van de garangan te vinden. Noerma zat bleek op een bankje voor het huis, en keek naar haar goede vader, die nu zo'n verdriet had. Want zij wist heel goed, dat de duif vaders liefste dier was.

Toen hij eens bij de visvijver een nest jonge eendjes van hem vond, vermoord door de garangan, bromde hij spijtig; en het zien van een paar dode kuikens 's morgens maakte hem ook wel kwaad. Maar nu zijn duif, de lieve vogel, die hem geluk aanbracht — ja, dat geloofde hij stellig — nu die het slachtoffer van garangans moordlust en bloeddorst geworden was, nu leed hij diep verdriet.

Die avond zat hij niet voor zijn huisje, maar binnen, want de boom was leeg. En wel hoorde hij de roep van andere duiven, die waren van de bure, maar de stem van zijn duif zou hij nooit meer horen, de stem, die hij uit vele andere zo goed kende.

Om hem te troosten, zei Noerma: „Maar we kunnen toch wel een nieuwe voor u kopen?”

Maar vader schudde het hoofd, en antwoordde niet.

De volgende morgen merkte Noerma, dat de jachthond wat bijzonders ontdekt had. Hij liep onrustig om een grote kei te snuffelen. Wat kan daar toch

zijn? dacht Noerma. Daar wil ik het mijne van weten. Zij ging er heen, keek eens nauwkeurig en — zag donkergrijze haartjes kleven bovenop de steen en sporen van klauwtjes in het mos. Ineens ging de hond, de kop vlak langs de grond, door het hoge, droge gras. Zij volgde hem — tot hij stilstond voor een grote struik vol lange, scherpe dorens. Daar kon hij niet in, maar hij wilde niet weg ook. Hij bleef er staan, zijn kop vooruit, of hij zeggen wou: „Daar, dáár zit hij in!”

Noerma riep direct haar vader uit de tuin, waar hij met moeder aan het werk was. Ze wees hem op de tekens in het mos op de kei, en op de houding van de hond, die nog steeds voor de doornstruik stond.

Ja, dacht Pah Saleh, daar kan de garangan wel eens zitten: een schuilplaats, waar geen mens of dier hem naderen zal. De moordenaar van mijn duif, van mijn hoenders, hij moet er aan!

„Roep Djin en Amin,” zei vader. En hij begon snel het hoge gras om de doornstruik met zijn kromme grasmes af te slaan en op te stapelen. Toen haalde hij zijn oud geweer en laadde het. Daarna stak hij het kurkdroge gras in brand. De wind dreef de rook en het vuur de doornen in. Pah Saleh lag aan de andere kant, het geweer in de aanslag, de hond stond naast hem op de loer. O, hij begreep goed, waar het nu om ging. Als de garangan er inzat, moest hij er uitkomen, opgejaagd door het vuur en de rook. Djin en Amin stonden aan de andere kant met hun kapmessen klaar. De struik was dus omsingeld.

Plots sprong de hond naar voren. Pah Saleh zag een warreling van stof en as, en daarin rolde zijn hond en... de marter. Een paar seconden maar. Want de garangan merkte een mens op, Pah Saleh, en slingerde snel weer de doornstruik in. De hond liep jankend rond, met een scheur in zijn oor en een bloedige krab over zijn kop. Saleh was kwaad, want hij had niet kunnen schieten, anders had hij zijn hond getroffen. Maar één ding wist hij zeker: de garangan zat in de struik. Noerma had gelijk.

De felle marter kwam niet meer voor de dag. Toen de struik uitgebrand was, vond men het roofdier. Verkoold.

Een week later gingen vader en Noerma naar de markt. Die werd gehouden in een plaats, drie uur rijden van hun desa. Ze gingen in hun eigen kar,

met hun eigen buffel er voor — en vlug ging dat niet. Daarom duurde het zo lang.

Vader had heel wat mee te nemen: zakken met aardnoten uit zijn tuin, een paar honderd klappers, veel grote trossen pisangs, manden vol met vruchten. En dan was er iets, wat wel weinig plaats innam, maar toch veel waard was: een partij sierlijke mandjes en kokertjes van heel fijn vlechtwerk, in allerlei kleuren. Moeder Sima kon bijzonder fraai vezels verven en vlechten, en Noerma had die kunst al jong van moeder afgezien en geleerd. Al haar vrije tijd besteedde ze er aan. Die mooie dingetjes verkochten ze dan aan een winkel, en zo verdienden Sima en Noerma er ook wat bij.

Moeder ging niet meer naar de markt. Noerma wel, omdat zij precies de prijs wist van de verschillende mandjes en kokertjes. Daar had vader geen verstand van. Djin en Amin reden ook een eind mee, want het was drie kwartier lopen naar hun school; die lag aan de grote weg naar de markt-plaats. Het was een schooltje van de Zending.

Een schooltje van de Zending? Waren vader Saleh en moeder Sima dan misschien christen geworden? En waren hun kinderen dan gedoopt?

Nee, dat niet. Ze waren, net als bijna alle Javanen, mohammedanen. Maar toch gingen de twee jongens naar de zendingsschool, omdat die het dichtst bij was, en omdat ze de onderwijzer en de juffrouw goed kenden. Die waren ook uit hun buurt. En het was een schooltje, waar ze graag naar toe gingen en waar ze best leerden.

Toen ze er langzaam dichterbij kwamen, en de kinderen voor de school hoorden en zagen, werd Noerma stil. Ze keek om een hoekje van de kar. Daar liepen verschillende meisjes, die zij wel kende. Ja, die mochten wèl leren. Zij niet. Zij zuchtte diep. Och, ze was nu al te oud misschien, om naar school te gaan. Kijk, wat 'n kleine, jonge meisjes waren dat. Die waren al veel knapper dan zij. Ach, zij zou wel altijd dom blijven, Noerma.....

Djin en Amin sprongen van de kar. Vader en Noerma reden alleen door. Het werd drukker op de weg van de vele marktgangers en karren. Vrouwen liepen gebukt met zware vrachten op de rug. Achter elkaar liepen ze, soms met kleine kinderen naast zich; ze kwamen van uren, uren ver, door het bergland, helling op, helling af.

Het was al heel warm, toen ze op de markt kwamen. Vader verkocht zijn aardnoten en vruchten aan verschillende opkopers en was tevreden over de prijs. En intussen ging Noerma met het vlechtwerk naar de winkel, die ze wel kende. Ze rekende langzaam, maar precies uit, wat ze er voor hebben moest. Daarvoor was ze bij de hand genoeg, dat had ze al meer gedaan.

En toen ze daarmee klaar was, ging ze op haar eentje zoeken naar iets, om vader te verrassen. Vader moest toch een nieuwe duif hebben... Maar toen ze bij de koopman kwam en enkele mooie berkoetoets zag, grijze en witte, met en zonder kuifje, — toen durfde ze er geen te kiezen, omdat ze de

soorten niet goed kende.

Daarom zocht ze vader weer op.

Die zat bij een waroeng, een eetwinkeltje aan de weg, op haar te wachten,

„Vader, komt u eens mee, ik heb wat moois gezien,” zei Noerma zachtjes.

Maar eerst at vader rustig zijn blad met rijst op en Noerma kreeg ook een heerlijk bordje. Toen bracht ze hem naar de kooien met duiven. Hij keek heel verrast, want hij had gedacht, dat Noerma wat moois voor, zich zelf wilde hebben. Hij kon haast geen keus doen, maar ten slotte nam hij de jongste, die er bij was, en kocht de kooi er bij.

„En wat wil jij nu graag hebben, Noerma? Kies maar wat.”

„Daar wil ik nog eens over denken,” zei ze stil voor zich heen.

Ze gingen naar huis. De buffel had nu een lichte kar en liep heel wat vlugger

dan vanmorgen. De duif was onrustig van het gerammel der wielen. Noerma zat naast vader naar buiten te kijken. De hoge bergen lagen nu zo schoon in het licht. Uit de top van de hoogste berg steeg een witte rookpluim; dat was een vuurberg, een vulkaan.

Toen ze weer langs de school reed, zei Noerma: „Vader, u zei, dat ik wat kiezen mocht. Nu weet ik het. Mag ik het zeggen?”

„Nu zegt het maar...”

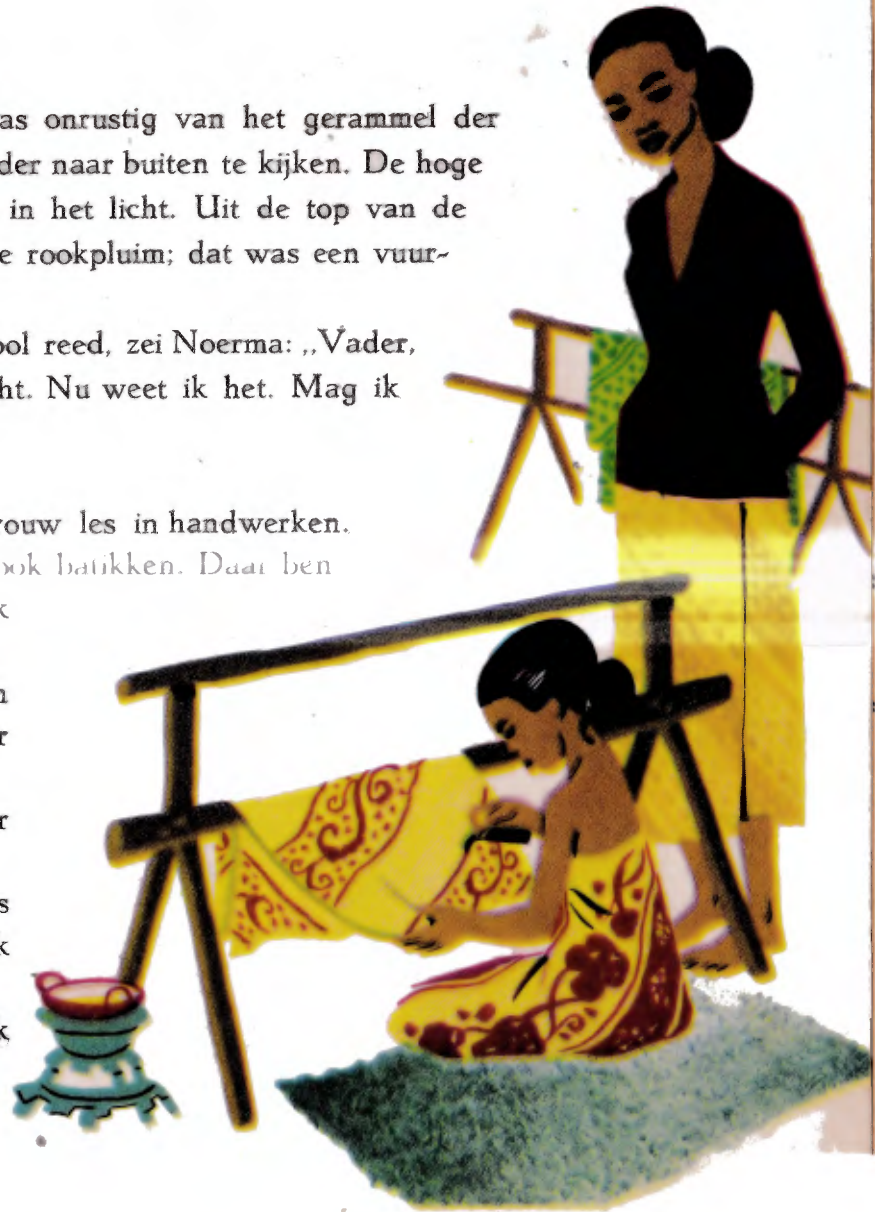
„'s Middags geeft de juffrouw les in handwerken. aan meisjes en ze leert ze ook batikken. Daar ben ik niet te oud voor. Mag ik daarheen?”

„Het is zo ver, Noerma, en ben je dan wel vóór donker terug?”

„O ja, en er gaan nog meer meisjes uit de buurt heen.”

„Dan moet je er maar eens met moeder over praten. ik vind het goed.”

En toen moeder het ook

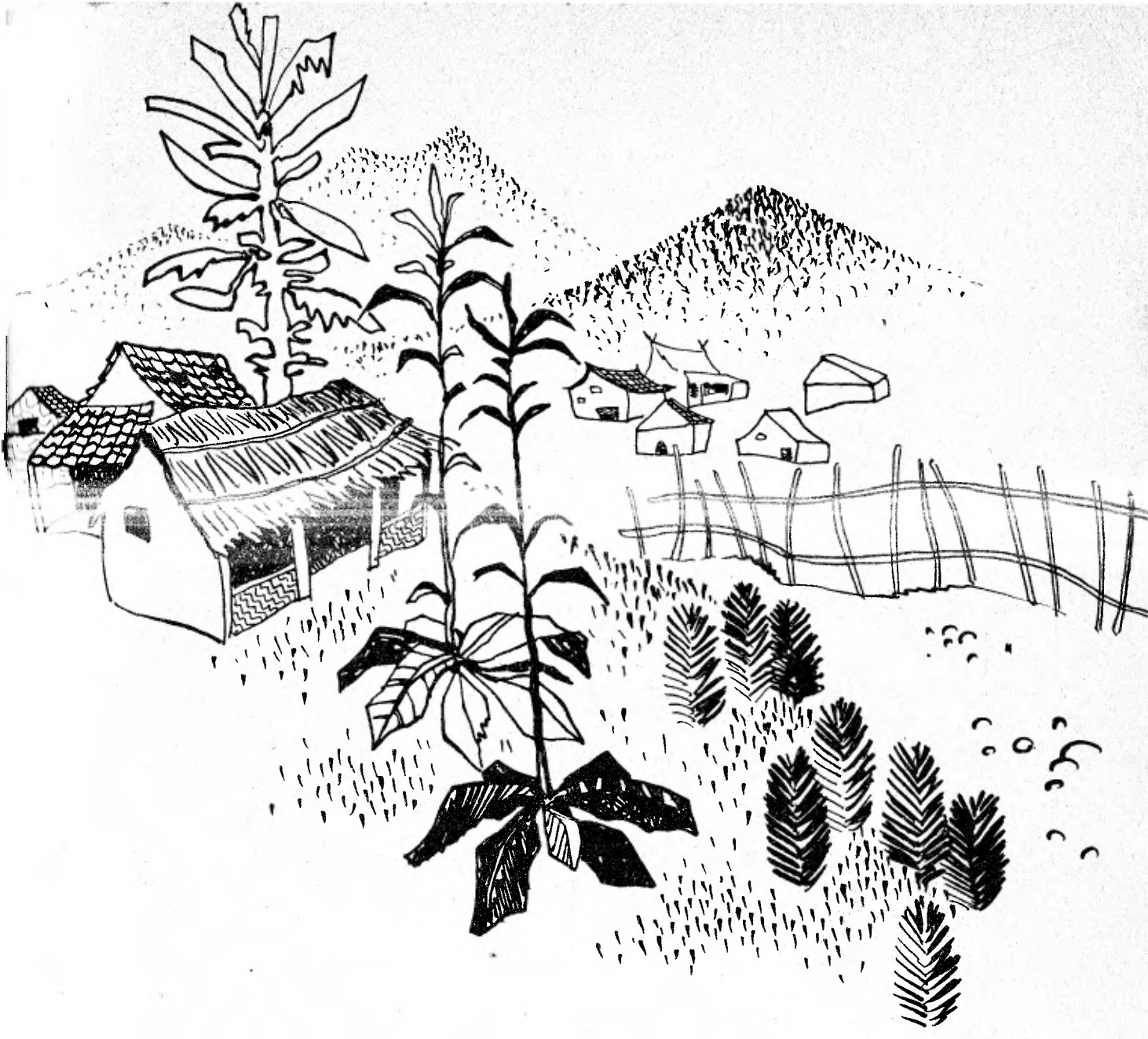

goedvond, was Noerma natuurlijk erg blij. Want ze leerde er niet alleen handwerken en batikken — dat is het kunstig verven van doeken, zoals ze dat op Java doen. Op andere middagen leerde ze er ook lezen, schrijven, rekenen, en omdat die middagklas alleen voor oudere meisjes was, leerden ze alles veel vlugger dan op de dagschool.

En het beste, het allermooiste, wat Noerma er leerde, waren de verhalen uit de Bijbel, de geschiedenis van de Here Jezus. Daar luisterde Noerma heel eerbiedig naar, en ook verwonderd, en dat is ook wel te begrijpen. Want zij hoorde die geschiedenis voor de eerste keer van haar leven.....

Tegen de avond, als ze thutskwam van de middagschool, vond ze meestal vader rustend voor zijn huisje. Dan zat hij weer te luisteren naar het roepen van zijn berkoetoet, die net als de vorige duif in de hoge boom hing. En dan ging ze naast hem zitten om ook nog even te luisteren naar dat zachte koeren in de schemering.

JAVA

In deze serie verschenen:

JOH. VAN HULZEN

★ **NOERMA** (Java)

ALBERT ZAAIER

★ **DE VUURBERG** (Molukken)

M. A. M. RENES-BOLDINGH

★ **HOE APOEL HAAR VRIEND VOND**
(Sumatra)

ALBERT ZAAIER

★ **IDRIS GAAT HET HUIS SCHOONMAKEN**
(Nieuw Guinea)

JOH. VAN HULZEN

★ **DAMBIŃG** (Borneo)

ALBERT ZAAIER

★ **HET FEEST VAN DE VIJFTIG BUFFELS**
(Celebes)

Uitgegeven door het

ZENDINGSBUREAU OEGSTGEEST